

ENGRAMI

ČASOPIS ZA KLINIČKU PSIHIJATRIJU PSIHLOGIJU I GRANIČNE DISCIPLINE

1

SUPPLEMENT 1

15. KONGRES
FARMAKOLOGA SRBIJE **KLINIČKE FARMAKOLOGIJE SRBIJE**
SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM

5. KONGRES
KLINIČKE FARMAKOLOGIJE SRBIJE

Volume 45 • Beograd, januar - jun. 2023.

UDK 159.9+616.89

www.engrami.rs

ISSN 0351-2665

ČASOPIS ZA KLINIČKU PSIHIJATRIJU,
PSIHOLOGIJU I GRANIČNE DISCIPLINE

JOURNAL FOR CLINICAL PSYCHIATRY,
PSYCHOLOGY AND RELATED DISCIPLINES

Časopis ENGRAMI osnovao je prof. dr Dimitrije P. Milovanović 1979.

Glavni i odgovorni urednik / Editor in chief

SRĐAN D. MILOVANOVIĆ

Počasni urednik / Honorary editor

GORDANA DRAGOVIĆ LUKIĆ

Zamenik glavnog i odgovornog urednika

Supplement editor in chief

MILAN B. LATAS

Pomoćnici urednika / Associate editors

MAJA PANTOVIĆ STEFANOVIĆ

BOJANA DUNJIĆ KOSTIĆ

SRETEN VIĆENTIĆ

NIKOLA LALOVIĆ

STEFAN JEROTIĆ

Tehnički urednik / Technical editor

MARIJA JEREMIĆ

Urednički odbor / Editorial board

DRAGAN PAVLOVIĆ

PETAR NASTASIĆ

DEJAN LALOVIĆ

NAĐA MARIĆ

OLIVERA VUKOVIĆ

MAJA IVKOVIĆ

OLIVERA ŽIKIĆ

SRĐA ZLOPAŠA

JASMINA BARIŠIĆ

DRAGANA DUIŠIN

VLADIMIR JANJIĆ

SVETLANA JOVANOVIĆ

MIRJANA DIVAC JOVANOVIĆ

BORJANKA BATINIĆ

ČEDO MILJEVIĆ

ZORAN BUKUMIRIĆ

Izdavački savet / Consulting board

MIROSLAV ANTONIJEVIĆ

MIRKO PEJOVIĆ

JOVAN MARIĆ

MIROSLAVA JAŠOVIĆ GAŠIĆ

SLAVICA ĐUKIĆ DEJANOVIĆ

DUŠICA LEČIĆ TOŠEVSKI

VLADIMIR KOSTIĆ

RATOMIR LISULOV

GORAN MIHAJLOVIĆ

Internacionalni redakcioni odbor

International editorial board

N. SARTORIUS (Geneve)

P. GASNER (Budapest)

D. ŠVRAKIĆ (St. Louis)

G. MILAVIĆ (London)

V. STARČEVIĆ (Sydney)

M. JAKOVLJEVIĆ (Zagreb)

D. KARLOVIĆ (Zagreb)

A. NOVOTNI (Skopje)

L. INJAC (Podgorica)

A. TOMČUK (Kotor)

A. MIHAJLOVIĆ (Chicago)

N. TRAJANOVIĆ (Toronto)

Sekretar / Secretary

DRAGANA JOVANOVIĆ

Lektor / Lector

SONJA ĐURIĆ

IRENA ŽNIDARŠIĆ TRBOJEVIĆ

Časopis ENGRAMI izlazi dva puta godišnje. • Rešenjem Sekretarijata za kulturu SRS broj 413-124/80-2a časopis ENGRAMI je proizvod iz čl. 36, st. 1, tačka 7, Zakona o oporezivanju proizvoda i usluga u prometu za koji se ne plaća porez na promet proizvoda. • IZDAVAČ / PUBLISHED BY: KLINIKA ZA PSIHIJATRIJU KLINIČKOG CENTRA SRBIJE I UDRUŽENJE PSIHIJATARA SRBIJE; THE CLINIC FOR PSYCHIATRY CLINICAL CENTRE OF SERBIA AND SERBIAN PSYCHIATRIC ASSOCIATION • ADRESA UREDNIŠTVA / ADDRESS OF EDITORIAL BOARD: ENGRAMI, Klinika za psihijatriju KCS, Pasterova 2, 11000 Beograd, E-mail: klinikazapsihijatrijukcs@gmail.com • časopis ENGRAMI je referisan u SCIndeks bazi (Srpski nacionalni citatni indeks); Journal ENGRAMI is listed in SCIndeks (Serbian national citation index) • štampa Pozitiv print • Copyright © 2023 ENGRAMI. Sva prava zaštićena.

ORGANIZATOR KONGRESA

Srpsko farmakološko društvo (SFD)

Naučni odbor

Predsednik

Gordana Dragović Lukić

Članovi

Milica Bajčetić

Nevena Divac

Viktorija Dragojević Simić

Ljiljana Gojković Bukarica

Olga Horvat

Mihajlo Jakovljević

Vladimir Jakovljević

Slobodan Janković

Nina Japundžić Žigon

Nebojša Knežević

Katarina Lalić

Nebojša Lalić

Nevena Mihailović Stanojević

Dragan Milovanović

Miroslav Mitrović

Lana Nežić

Valentina Nikolić

Srđan Pešić

Julijana Rašić

Aleksandar Rašković

Isidora Samojlik

Nebojša Stilinović

Svjetlana Stoisavljević Šatara

Nataša Stojaković

Ranko Škrbić

Zoran Todorović

Zdenko Tomić

Saša Trailović

Velibor Vasović

Radmila Veličković Radovanović

Sonja Vučković

Saša Vukmirović

Organizacioni odbor

Predsednik

Saša Vukmirović

Članovi

Miloš Basailović

Božana Dimitrijević

Miloš Gostimirović

Vesna Jačević

Nikola Martić

Milica Paut Kusturica

Dušan Prodanović

Miroslav Radenković

Jelena Roganović

Dragana Srebro

Marko Stojanović

Radan Stojanović

Milan Stojiljković

Dragana Stokanović

Saša Vasilev

Katarina Vujović Savić

Programski odbor

Gordana Dragović Lukić

Dragan Milovanović

Miroslav Mitrović

Valentina Nikolić

Saša Vukmirović

Počasni odbor

Vitimir Ćupić

Silva Dobrić

Kornelija Đaković Švajcer

Leposava Grbović

Milica Prostran

Tehnički organizator

CD Travel

inhibitora kontrolnih tačaka (na primer PD-1/PDL-1 inhibitora) u lečenju ovih pacijenata. Agresivna priroda maligniteta koji se razvijaju kod pacijenata lečenih transplantacijom solidnih organa i najčešće nepovoljan tok bolesti, ukazuju na potrebu za unapređenjem primarnih i sekundarnih mera prevencije. Imajući u vidu efekte imunosupresivne terapije uključujući i njeno mutageno dejstvo (direktno zavisno od dužine trajanja terapije i doziranja), posebnu pažnju bi trebalo posvetiti implementiranju personalizovanog pristupa u izboru, kombinovanju, doziranju i trajanju imunosupresivne terapije. Ovaj pristup obuhvata testiranja gena čiji produkti učestvuju u metabolizmu imunosupresiva što je postalo deo rutinske prakse u Vojnomedicinskoj akademiji, a eventualno i testiranje nasledne sklonosti za razvoj određenih maligniteta.

ZNAČAJ RAZUMNE PRIMENE ANTIMIKROBNIH LEKOVA U VETERINARSKOJ MEDICINI ZA JAVNO ZDRAVLJE

Vitomir Ćupić¹
Gordana Dragović²
Silva Dobrić³
Saša Vasilev⁴

- 1 Fakultet za primenjenu ekologiju „Futura“, Univerzitet Metropolitan u Beogradu, Beograd
Republika Srbija
- 2 Medicinski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd
Republika Srbija
- 3 Medicinski fakultet, Vojnomedicinska akademija, Beograd
Republika Srbija
- 4 Institut za primenu nuklearne energije – INEP, Beograd, Republika Srbija

Antimikrobni lekovi spadaju među najviše korišćene lekove, kako u humanoj, tako i veterinarskoj medicini. Iako su odigrali značajnu ulogu, a i danas je imaju u zaštiti zdravlja životinja i ljudi od brojnih infektivnih bolesti (uključujući i zoonoze), mora se istaći da je njihova primena često neracionalna. Upravo, kao takva, uzrokovala je niz štetnih posledica, među kojima svakako treba spomenuti pojavu rezistencije, koja je danas nažalost postala već globalni problem. Razumna, odgovorna ili racionalna primena antimikrobnih lekova u veterinarskoj medicini ima višestruk značaj. Korišćenjem svakog leka, samo onda kada je on zaista neophodan ili indikovano (bakterijska infekcije), u pravoj dozi i na pravi način, efikasnost njegove primene bila bi znatno veća. Osim toga, smanjio bi se rizik od moguće pojave rezistencije, te (kada su u pitanju životinje čiji se proizvodi koriste za ishranu ljudi), smanjila bi se i količina rezidua u namirnicama. Drugim rečima, smanjila bi se i potencijalna štetnost takvih lekova ne samo kod tretiranih životinja, već i ljudi eventualnih konzumenata namirnica, koje potiču od takvih životinja. Pod razumnom ili racionalnom upotrebom antimikrobnih lekova ne smatra se samo smanjenje njihove upotrebe, već i odabir pravog antimikrobnog leka, kao i pravog načina primene istog. U odabiru pravog antimikrobnog leka (kao što je poznato) veliku ulogu ima prethodno utvrđivanje osetljivosti izolovanih mikroorganiza-

ma, ali i dobro poznavanje neželjenih i toksičnih efekata, kao i farmakodinamičkih i farmakokinetičkih svojstava lekova koji nam stoje na raspolaganju. Imajući sve ovo u vidu, može se reći da racionalna primena antimikrobnih lekova u veterinarskoj medicini ima veliki značaj za javno zdravlje.